
DOKUMENTUM

HETVENÉVES A HÍD

1934–2004

CSÁKY S. PIROSKA

Hetven év egy emberöltő. Ilyen idős korára már bizonyít az ember. Időszaki kiadványok életében is nagy idő, kevés folyóirat éri meg ezt a kort. Egy irodalmi folyóirat történetében különösen nagy idő, ha a történelmi és társadalmi változásokat szemléljük, azoknak a hatását egy lap arculatának a kialakítására és változására. Nemcsak a történelem és a politika terén történtek változások ez alatt a hetven év alatt, hanem a művelődés terén is, és kihatottak az ízlés változására, az olvasó befogadókészségére. Az indulástól kezdve a második világháború utáni időkben kifejtett tevékenységéig merőben más irodalmi szemléletek, stílusok váltották egymást. Egyik legnagyobb változást az ötvenes években bekövetkezett nemzedékváltás hozta a folyóirat életében. (Ma már – sajnos – csak néhányan élnek azok közül az akkor fiatal írók közül, akiknek írása nagy vitát váltott ki, és akik később meghatározó egyéniségei lettek jubiláló folyóiratunknak.) Később is voltak formabontó törekvések, amikor újabb fiatal nemzedék jelentkezett, s ezeknek az íróknak, szerkesztőknek a törekvését tükrözi a folyóirat külső – formai, és belső – tartalmi átalakulása.

A *Híd* irodalmi, művészeti és társadalomtudományi folyóirat. Első száma 1934 májusában jelent meg. Ezért ünnepeljük a hetvenéves jubileumot éppen most, egy kis időeltolódással, június elején. Ez a tárlat a jubileumi ünnepség kísérőrendezvénye, amely a folyóirat történetét szándékozik bemutatni a folyóiratban megjelent írások és a történetével kapcsolatos képdokumentumokon keresztül.

Minden tárlat készítése előtt néhány kérdést kell tisztázni: mit, miért és hogyan tárjak a szemlélők elé.

A hetven évet csak vázlatosan lehet bemutatni, de ahhoz, hogy arányosan felvillantsunk minden korszakból valami jellemzőt, ismerni kell a folyóirat

történetét, indulásának eszméjét, a kort, amelyben létrejött, és a kort, amely változtatta szemléletét.

Az indulással kellett tehát kezdeni.

A *Híd* 1934-től 1941-ig „a munkásmozgalom harcos szerve volt; ezt bizonyítja a folyóirat minden számának tartalma, ezt bizonyították életük feláldozásával a folyóirat szerkesztői és munkatársai, akik a tollat letéve elsőként álltak az ellenállók soraiba 1941-ben” – olvashatjuk a jellemzést a háború előtti *Híd* repertóriumának fűlszövegén.¹ A címének megfelelően a hídverés eszméjét hirdették „a keserű ma és az ígéretes holnap között”, a „régí és az új kultúra közé”, „a magyar és a délszláv nép kultúrája közé”, „korok, élet-felfogások, nemzetek – hidat ember és ember közé”.

Már a háború előtti *Híd* munkatársai is felismerték, hogy olvasó(k) nélkül nem lehet sem kultúrát, sem eszméket terjeszteni. Ezt érzékeltetjük az előfizetési felhívásokkal, a könyv népszerűsítő reklámszövegekkel. A második világháború utáni korszakban is jelentős szerepet kapott a Híd Könyvkiadó és általában a vajdasági magyar kiadványok népszerűsítése. Valójában máig sem szűnt meg ez a tevékenysége, csak más formában történik. Könyvkiadással nem foglalkozik a *Híd*, különkiadványai már csak mellékletekként jelentek meg a hatvanas évek végén (1968-ban, 1969-ben), vagy a Könyvkiadóval vállalt közös kiadványokat. A mellékletek formájában megjelent füzetek igen változatos szövegeket közölnek. Tolnai–Domonkos *Maojától*, Tóke István *Mosolygó Tisza mente* című anekdotagyűjteményéig. Vagy a Vuk-centenáriumra megjelentetett *Ovčar i devojka* című vers fordítása több jeles költőnk tolmácsolásában, és nem utolsósorban a Pétervárad-i vár ásatásai idején előbukkant régészeti leletek képes ismertetője, *A látható középkor*.

Minden főszerkesztő a maga módján alakította a folyóirat külső formáját és belső tartalmi tagolódását. Fedőlapok, tartalomjegyzékek másolatai tükrözik ezeket a változásokat. A második világháború után újraindított *Híd* történetét a főszerkesztők változásának sorrendjében tártuk fel. A kor jellemzőjéről írt szövegeket a nemrég elhunyt főszerkesztő, Bori Imre írta az ötvenéves *Híd* jubileumi számában, 1984-ben. Ezek a rövid idézetek tömören jellemzik a folyóirat alakulását. Bízom benne, hogy segítségünkkel sikerült áttekinthetőbbé tenni az anyagot, és egyben emléket állítani a nemrég elhunyt Bori Imrének. Ő sajnos nem érthette meg a *Híd* jubileumi ünnepségét, pedig nagyon készült rá. Életének nagy része egybeforrt a folyóirat életével, hiszen 1950 óta munkatársa volt, és az utóbbi húsz évben főszerkesztője is. Bori Imre emlékének adózva a legtöbb teret ennek a húsz évnek a kiadványai kapták. Teljességre

¹ Pató Imre: *A Híd repertórium* (1934–1941). Újvidék, Forum; Hungarológiai Intézet, 1976

nem törekedhettünk, de talán sikerült érzékeltetnünk, milyen sokrétű tartalommal gazdagodott a folyóirat ez alatt az idő alatt.

A tárlat anyaga időrendben kapott elhelyezést, de nem hagyhattuk ki a képzőművészeti alkotásokat, a különkiadványokat és a két jelentős díjat, amelyet a folyóirat alapított: a *Híd Irodalmi Díjat* és a *Forum Képzőművészeti Díjat*. Nem jeleníthettünk meg minden jegyzőkönyvet, minden megindoklást a díjak odaítéléséről, de a *Szabályzatot* és az első ízben odaítélt díj jegyzőkönyvét bemutatjuk néhány fotóval színesítve, amelyek a díjátadáson készültek. Összegeztük az eddigi díjazottak névsorát, s abból kiderül, kik, mikor, melyik művükkel érdemelték ki e rangos elismeréseket.

Az eredeti dokumentumokat nem volt módunkban bemutatni, de a kutatóknak figyelmébe ajánlom, hogy több közgyűjteményben megtalálhatók a *Híd* többé-kevésbé teljes évfolyamai. A teljesség igénye nélkül említtem meg hol: a Híd szerkesztőségében, a Magyar Tanszék Könyvtárában, a Szerb Matica könyvtárában stb.

A *Híd*ban megjelent szövegek műfaji változatosságát csak érzékeltetni sikerült. Fontosnak tartom elmondani, hogy készül a *Híd* repertóriuma az elmúlt húsz esztendő anyagából, s eredetileg azt hittük, hogy abból tájékozódhatnak az érdeklődők, kik voltak a *Híd* szerzői, és milyen műfajokban mérettettek meg. Mivel a kiadvány megjelenése kissé eltolódott, be kell érünk azzal, hogy egy későbbi időpontban mutassuk be. A háború előtti kor repertóriuma azonban látható a tárlaton.

A forrásirodalomnak ezúttal nem hagyunk teret. Nem akartuk a történeti áttekinthetőség rovására túlszűfolni az amúgy is szűknek bizonyult teret. Fájó szívvel hagyunk ki sok dokumentumot, attól való félelmünkben, hogy a sok néha kevesebbet mond. Azt tanácsolom az ifjú kutatóknak, hogy elsődleges forrásuk legyen maga a folyóirat, a benne megjelent szövegek, és csak utána támaszkodjanak mások véleményére.

A tárlaton elsősorban a folyóirat történetét, formai és tartalmi változásait szerettük volna érzékeltetni. Az idősebb nemzedék számára emlékeztető lehet az elmúlt időkre, a fiatalabb nemzedék számára viszont tanulságos lehet, hiszen olyan korszakokat ismerhetnek meg, amely számukra már történelem.

Végezetül Pap József húsz évvel ezelőtt írt versét idézném:

A VERS HATALMA

*50 évesen is fiatal,
harcos Hidat köszöntve*

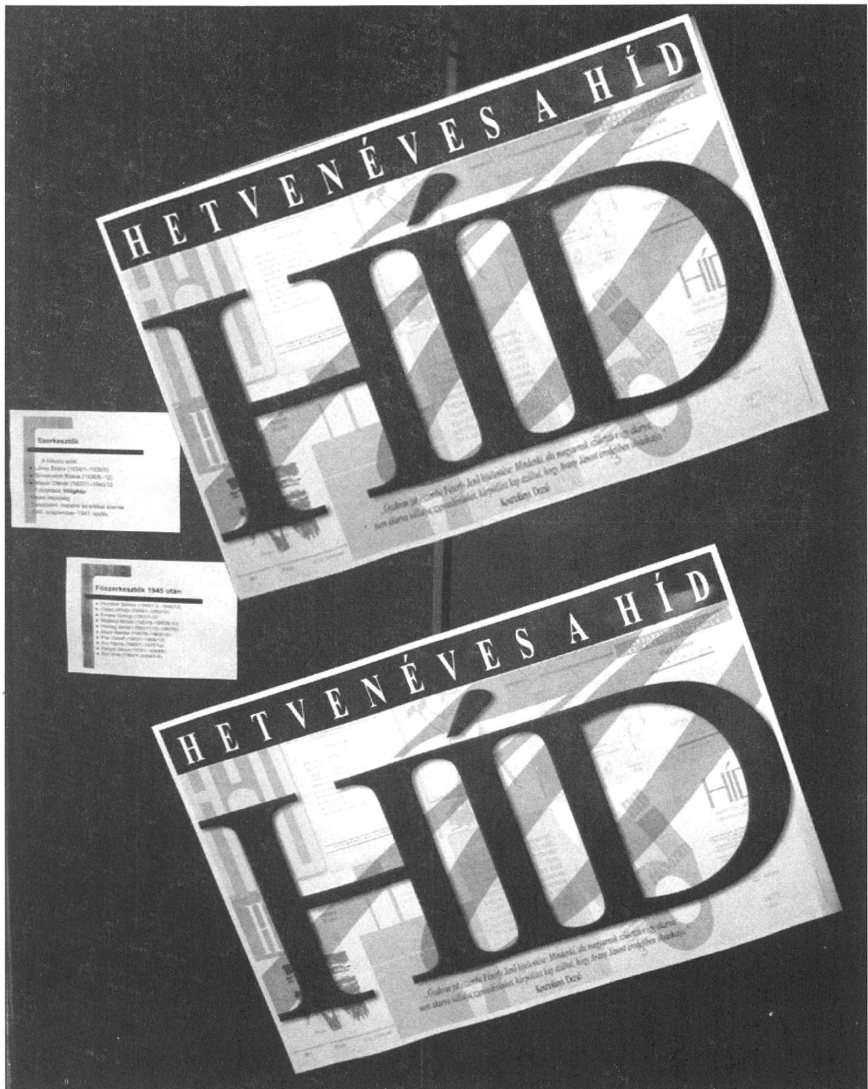
Bánom is én
Hát rántson vagy lökjön
rajtam egyet
Csak ne
Álljon egy helyben
És meredjen egy pontra
Mire is
Mire is
A vers
És vele én is

A Híd szerkesztősége június 11-én ünnepelte megjelenésének 70. évfordulóját. Ebből az alkalomból az Újvidéki Színház előcsarnokában Csáky S. Piroska rendezésében megnyílt a folyóiratunk hét évtizedét bemutató kiállítás, majd Bunyik Zoltán tartományi oktatási és művelődési titkár, a Híd emlékbizottsága elnökének vezetésével díszülést tartottunk, amelyen megemlékeztünk a folyóirat múltjáról, és kegyelettel adóztunk Bori Imre nemrég elhunyt főszerkesztőnk emlékének. A díszülés keretében adtuk át a 2003. évi Híd Irodalmi és a Forum Képzőművészeti Díjat.

Képes összeállításunk a Híd-kiállítást és az ünnepség néhány mozzanatát prezentálja.

HÍD-KIÁLLÍTÁS ÉS -ÜNNEPSÉG

(Csernik Előd és Dávid Csilla felvételei)

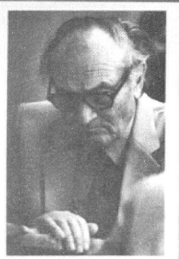

A közönség érkezése és Csáky S. Piroska kiállításmegnyitója

HETVENÉVES A HÍD

A HÁBORÚ ELŐTTI HÍD

„HÍD“ DO DRUGOG SVETSKOG RATA (1934-1940)

János Tardos

HÍD

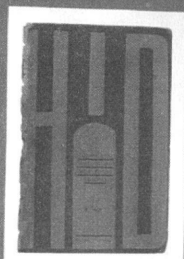
„HÍD“ szerkesztője

„HÍD“ szerkesztője... az új magyar irodalom... az új magyar irodalom... az új magyar irodalom...

Dr. J. Tardos, Pécs, 1934.

HÍDAT VEDŰNK

HÍDAT VEDŰNK... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat...

A HÍDRAKAS

A HÍDRAKAS... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat...

„HÍD“ szerkesztője... az új magyar irodalom... az új magyar irodalom... az új magyar irodalom...

HÍD... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat...

Advertisement for HÍD magazine, featuring the title in large letters and a list of contributors and editors.

HÍD... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat... a Híd folyóirat...

Partial view of other magazine pages on the right side of the display, including the title 'HETV' and 'a mai társad'.

HETVENÉVES A HÍD

HID

BUDAPEST, 1957. FEBRUÁR 20.

Két versetudó között

... a két versetudó között...
... a két versetudó között...
... a két versetudó között...

«Uj élet a mai társadalomban»

... új élet a mai társadalomban...
... új élet a mai társadalomban...
... új élet a mai társadalomban...

FELHÍVÁS!

... felhívás!...
... felhívás!...
... felhívás!...

Szilágyi István nopszár

... szilágyi istván nopszár...
... szilágyi istván nopszár...
... szilágyi istván nopszár...

A «HÍD»-A FIATALOK LAPJA

HID

VII. ÉVFOLYAM
1960.

Nyelvopis

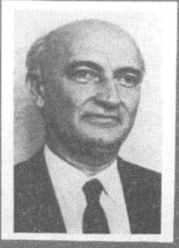
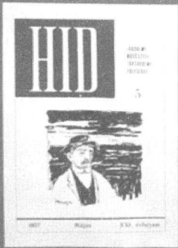
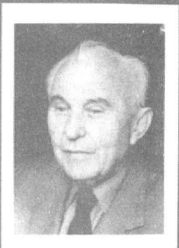
... nyelvopis...
... nyelvopis...
... nyelvopis...

Világkép

... világkép...
... világkép...
... világkép...

HETVENÉVES A HÍD

HETVENÉ

ESSZAY NA HÍDRA?

A...

Egy nagy Magyarországi Művészek

...

ME VAGYUNK KÖZÖS

...

...

...

...

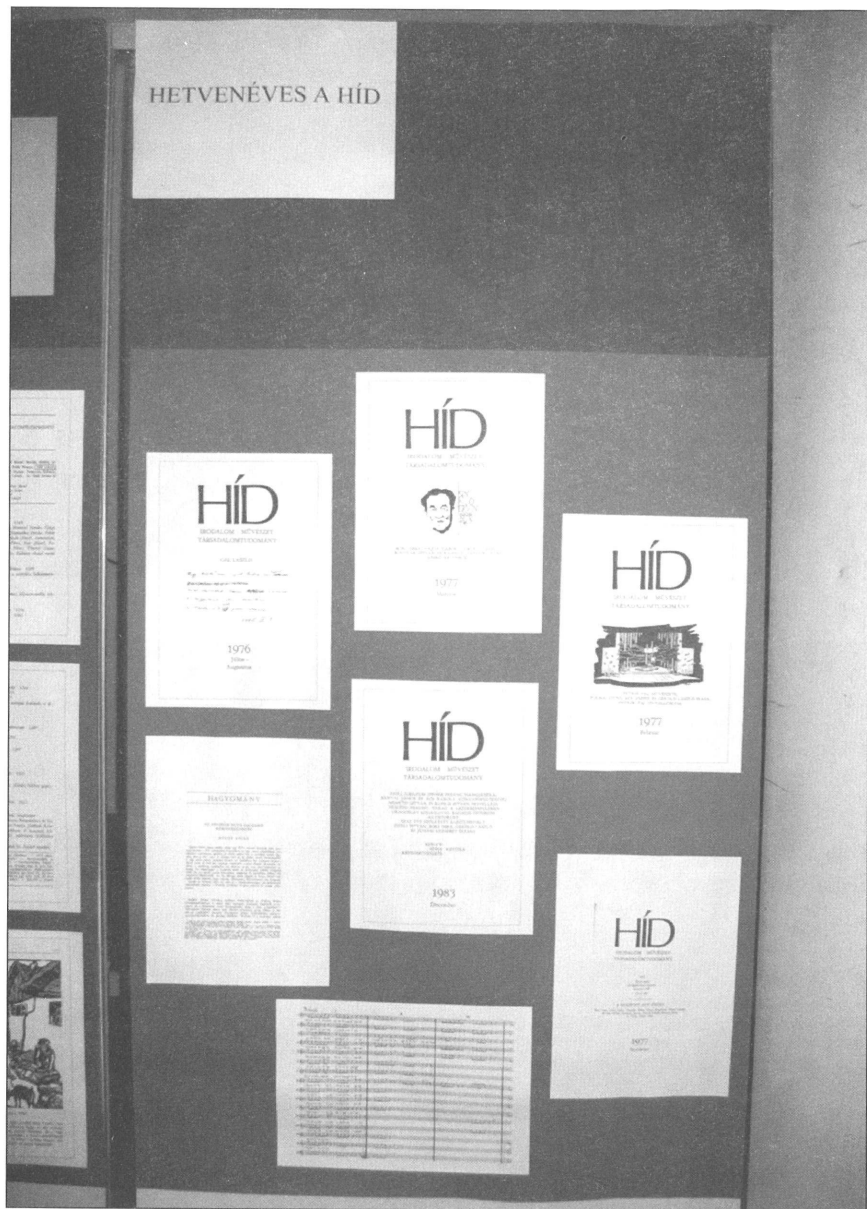

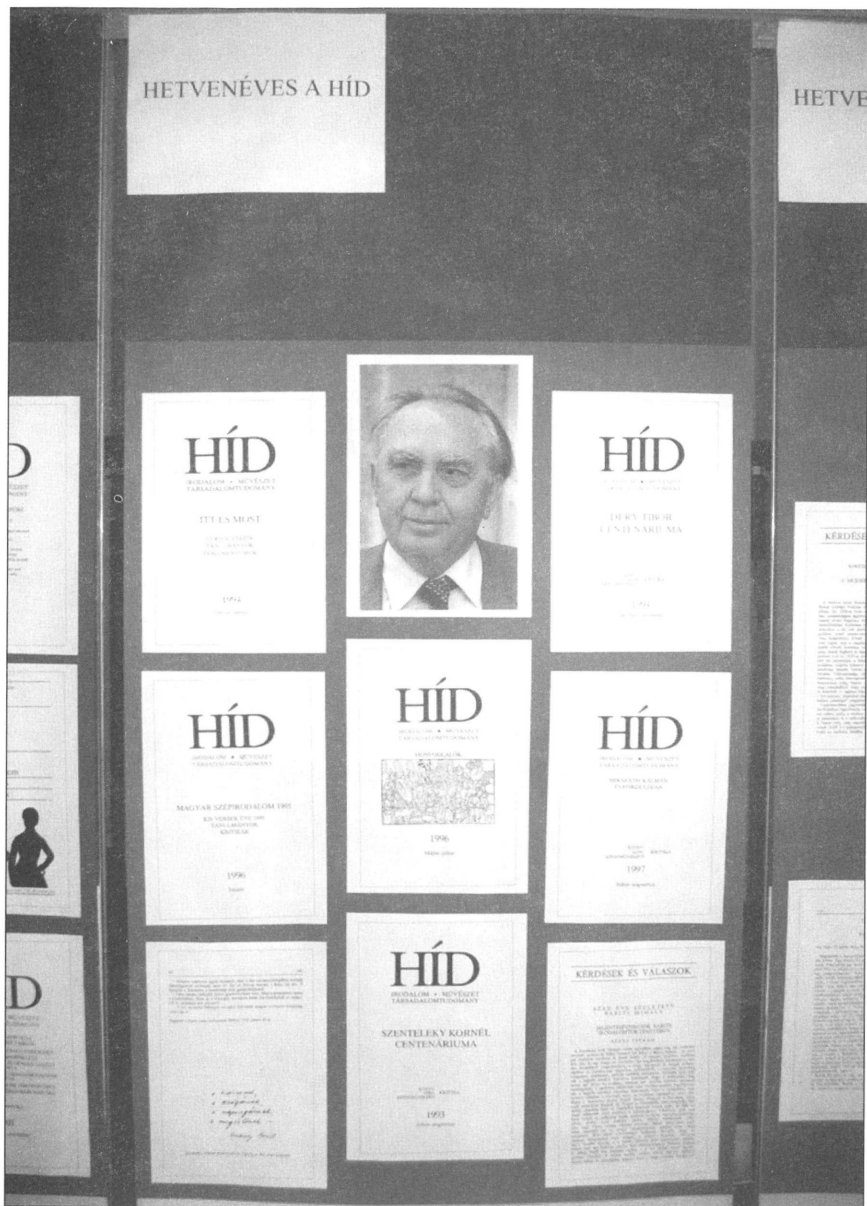

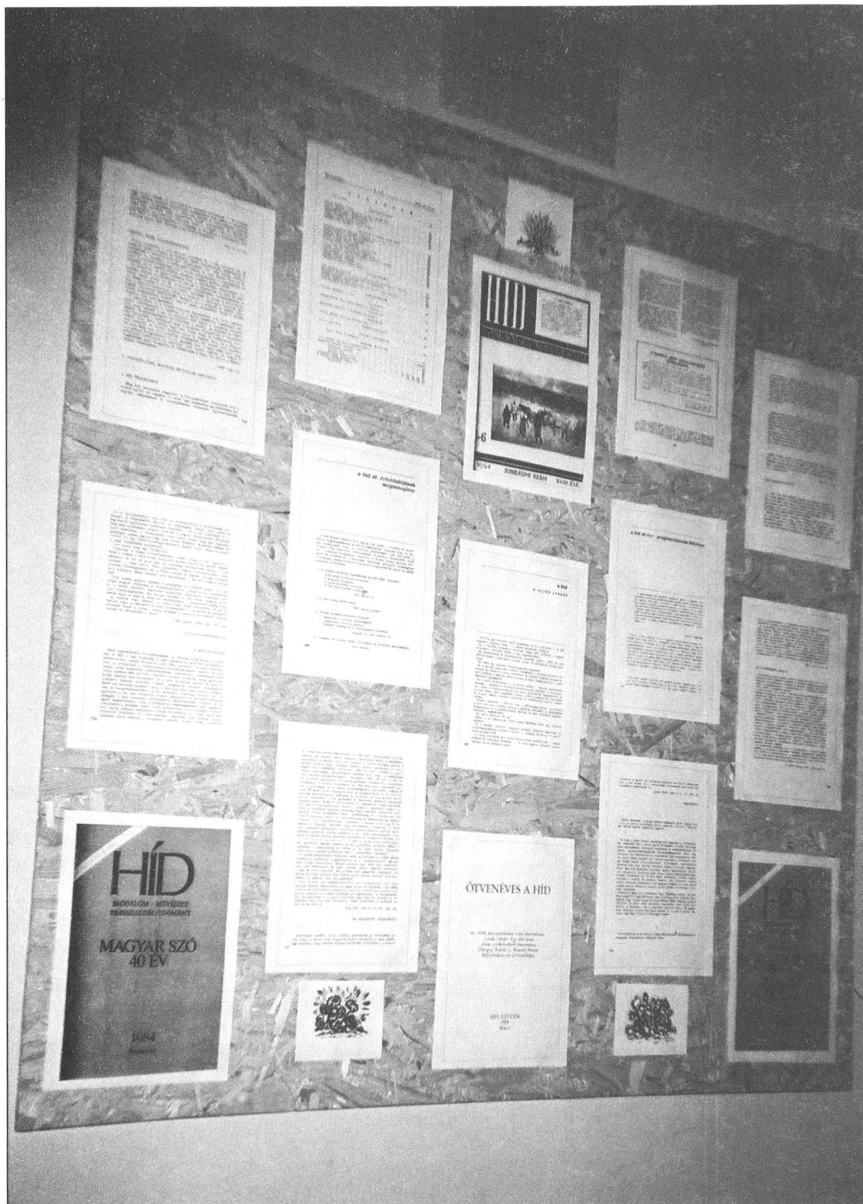

Bunyik Zoltán ünnepi beszéde

Az óbecsei A Prima Vista együttes

Péliné Bán Éva, az NKÖM főosztályvezetője

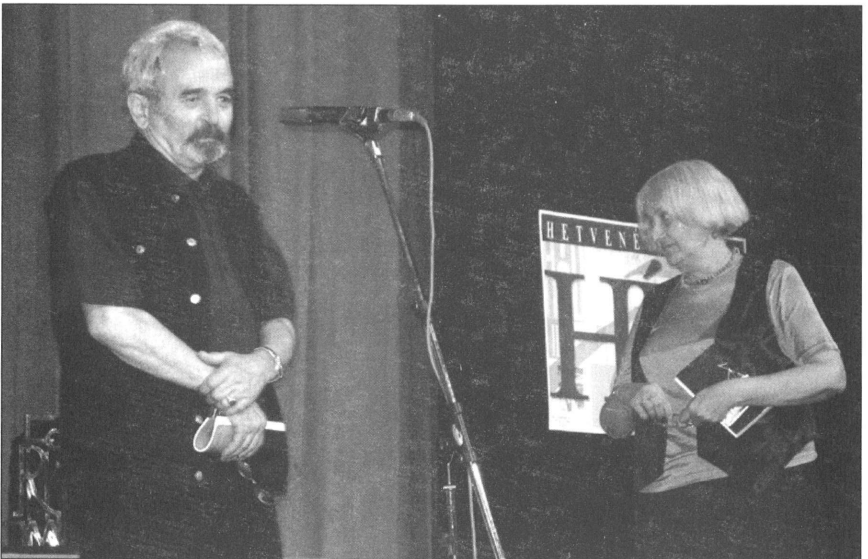

*Barth István, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők
Egyesülete Közgyűlésének elnöke*

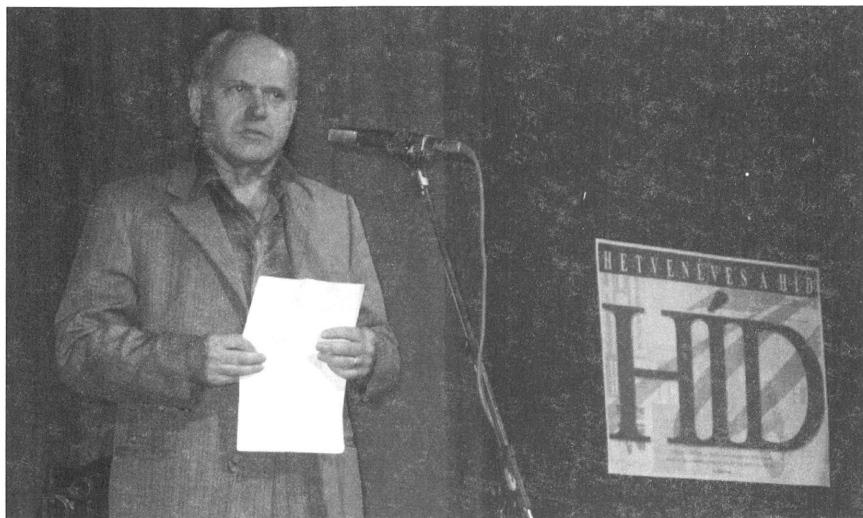

H. Szabó Gyula, a Kriterion igazgatója

Király László és Katona Éva (kolozsvári Helikon)

Kántor Lajos, a kolozsvári Korunk főszerkesztője, Bori Imrére emlékezik

